
Systemová podpora při zapojování vícejazyčných dětí do výuky

Michala Hamplová

Odborná pracovnice pro ZŠ

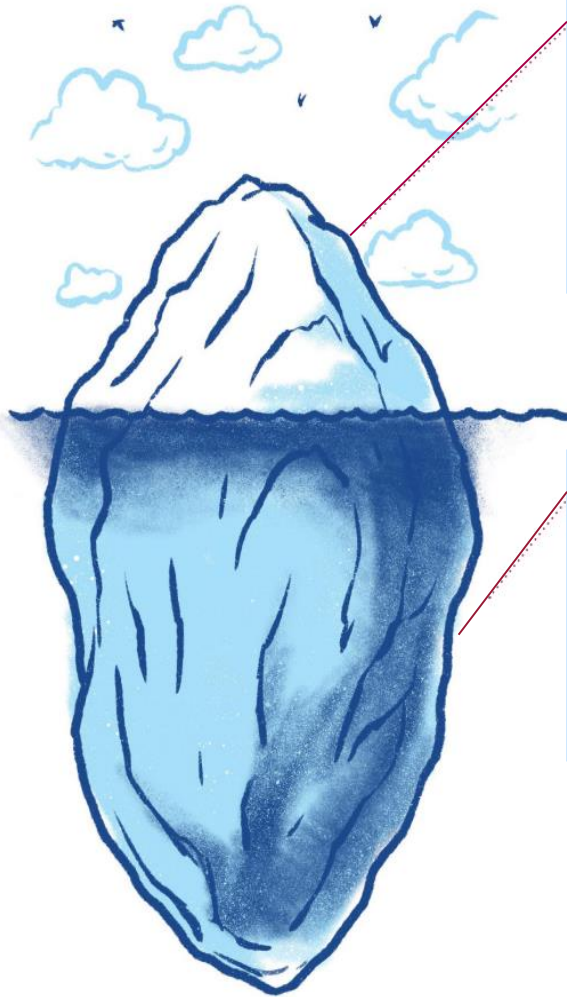
NADACE S
České spořitelny

Nadace České spořitelny podporuje projekt organizace
META – Podpora vzdělávání nově příchozích vícejazyčných
dětí a žáků.

...META*

Jak dlouho se děti učí češtinu?

Komunikační jazyk

- Běžné komunikační situace.
- Osvojení trvá **2–3 roky**.

Komunikační jazyk -> vyučující ČDJ (češtiny jako druhého jazyka)

Akademický (odborný) jazyk

- Odborná slovní zásoba, abstraktní jazyk, trpný rod, složitá souvětí apod.
- Osvojení trvá **5–10 let**.

Akademický jazyk -> vyučující každého předmětu ve škole

Plány podpory

	Plán pedagogické podpory (PLPP)	Individuální vzdělávací plán (IVP)
Pro koho je vhodný?	<p>Ideální pro děti s dobrou komunikační úrovní češtiny – rozvoj akademického jazyka.</p> <p>V praxi využitelný pro všechny děti s nedostatečnou znalostí češtiny.</p> <p>1. stupeň PO</p>	<p>Pro děti s nulovou nebo nedostatečnou znalostí češtiny.</p> <p>2. nebo 3. stupeň PO (doporučení PPP)</p>
Jaký je jeho obsah?	<ul style="list-style-type: none">• Postupy, jak s dítětem pracujeme, jaké metody a pomůcky využíváme.• Jazykové cíle, kterých by dítě mělo dosáhnout v jednotlivých předmětech, včetně podpory, jakou k tomu bude potřebovat.• Jasná kritéria, jak dítě hodnotíme.	<ul style="list-style-type: none">• Priority vzdělávání, jako je rozvoj jazyka, metody výuky, úpravy obsahu vzdělávání, způsob zadávání a hodnocení výuky.• Pro každý jednotlivý předmět si stanovíme realistické cíle vzdělávání s ohledem na jazykovou úroveň dítěte.

Postup při tvorbě plánu podpory

- 1) **Zodpovědná osoba za koordinaci plánu podpory** (třídní učitel, výchovný poradce, speciální pedagog, koordinátor inkluze, učitel ČDJ) → vzájemná spolupráce a domluva.
- 2) Pedagogická a **jazyková diagnostika**.
- 3) Podklad: **tematický plán výuky – vybereme vhodný vzdělávací obsah a vzdělávací cíle**, kterých je dítě schopno dosáhnout.
- 4) Stanovíme si **minimum, které dítě bude muset v jednotlivých tématech umět**.
- 5) Zapojení **všech pedagogů**, kteří dítě učí -> **sami promyslí metody, úpravy obsahu a cílů vzdělávání, včetně pomůcek a způsobu hodnocení**.

Plán podpory vzniká jako kombinace:

- výsledků pedagogické a jazykové diagnostiky,
- zohlednění, v jaké je žák třídě a co se bude učit do konce roku,
- přístupu těch, kteří s ním budou pracovat.

➤ *Tip:* **Stanovovat si cíle na 1 měsíc**, maximálně 2 měsíce dopředu – ne na celý rok.

Důležitá je spolupráce každého vyučujícího s učitelem ČDJ.

➤ Učitel ČDJ = největší přehled o pokrocích dítěte v češtině, ví, jak ho zapojit do výuky.

➤ *Tip:* **Sdílený dokument pro záznam pokroků dítěte** – vede učitel ČDJ, ostatní nahlíží.

Tematický plán, ŠVP, RVP ZV

Dokument	Je závazný?
Tematický plán	Ne – poskytuje prostor pro individuální úpravu a zacílení
Školní vzdělávací program (ŠVP)	Ano – škola si jej však může upravit
RVP ZV	Ano – očekávané výstupy jsou pro žáky závazné

§ 5 školského zákona: ŠVP musí být v souladu s RVP ZV. Obsah vzdělávání může být v ŠVP uspořádán do předmětů nebo jiných ucelených částí učiva (např. modulů). ŠVP stanoví zejména konkrétní cíle vzdělávání, délku, formy, obsah a časový plán vzdělávání včetně podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

- ❓ **ŠVP nemusí být ambicióznější než RVP ZV, pouze konkretizuje způsob a metodiku vzdělávání tak, aby směřovalo ke splnění očekávaných výstupů RVP ZV.**

Tip z praxe

Očekávané výstupy v RVP ZV vs. vzdělávací cíle v ŠVP Vaší školy

Jsou tyto cíle ambicióznější, náročnější, více svazující nebo širší?

-> úprava ŠVP = prostor pro snížení nároků pro děti s individuálními potřebami

JAK?

- ŠVP -> kapitola popisující podporu dětí s nedostatečnou znalostí češtiny;
- možné uvést, že **očekávané výstupy u těchto dětí vycházejí ze základních očekávaných výstupů v RVP ZV pro jednotlivá období;**
- možné začlenit do kapitoly o vzdělávání dětí se SVP.

Děkuji za pozornost!

Kontakt a metodická podpora:

Michala Hamplová
hamplova@meta-ops.cz
tel.: 773 304 514

PRAKTICKÉ TIPY PRO ZAPOJOVÁNÍ VÍCEJAZYČNÝCH DĚTÍ DO VÝUKY

Zuzana Prokopová
Metodička pro (D)AP
Učitelka ČDJ

NADACE S
České spořitelny

Nadace České spořitelny podporuje projekt organizace META – Podpora vzdělávání nově příchozích vícejazyčných dětí a žáků.

...META*

Jak na tom dítě je?

- Pedagogická a jazyková diagnostika
- Záznamový arch pro sledování pokroku

ZÁZNAMOVÝ ARCH

Strana 1/2

...META*[~]

Sledování jazykových kompetencí a pokroku

Jméno dítěte: Jméno vyplňujícího: Třída: Datum:

JAK ROZUMÍ

Poznámka

- pokud testujeme, vždy je lepší ověřit, jestli žák/žákyně rozumí

Rozumí naučeným slovům.	☐	☐	<input type="text"/>
Rozumí známým situacím.	☐	☐	<input type="text"/>
Potřebuje stále stejné instrukce.	☐	☐	<input type="text"/>
Potřebuje pomoc – gesta, příklady, obrázky, ukázky.	☐	☐	<input type="text"/>
Potřebuje, aby se na něj/ni mluvilo pomalu.	☐	☐	<input type="text"/>

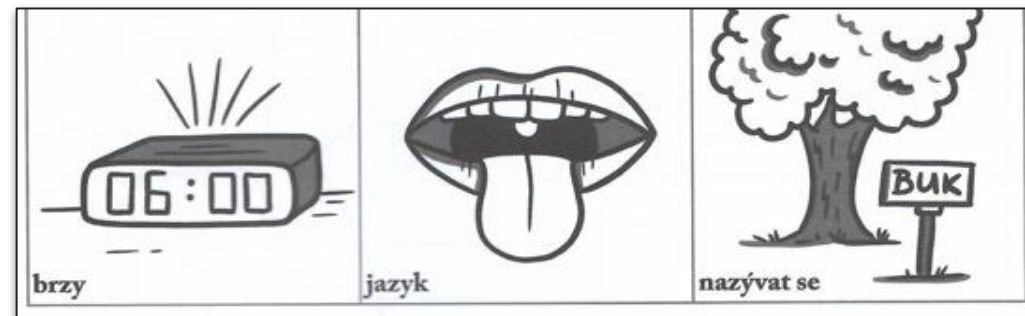
RVP výstupy	ŠVP výstupy
ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	- žák čte písmena, slabiky, slova; čte text psaný tiskacím i psacím písmem, čte souvislý text přiměřené náročnosti, porozumí čtenému textu na základě návodných otázek

Čtení – práce s textem	Úroveň 1	Úroveň 2
<p>Podmínky pro splnění výstupu:</p> <p>Text obsahuje holé věty (na 1. úrovni cca 3, na 2. úrovni více).</p> <p>Texty vždy obsahují slovní zásobu, se kterou byl/a žák/žákyně obeznámen/a.</p> <p>Texty obsahují obrázky nebo jinou vizuální oporu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • čte (např. z tabule, ze sešitu, z učebnice) slova, která se týkají osobních údajů (např. jména, věku, třídy, adresy) nebo krátké jednoduché věty týkající se představování (např. Gabriela chodí do 2. třídy, Je ze Slovenska) • vyhledá informace v materiálech s obrázky a v krátkém zjednodušeném textu, ve kterém se někdo představuje 	<ul style="list-style-type: none"> • čte s porozuměním¹ (např. z tabule, ze sešitu, z učebnice) krátké jednoduché věty, které se týkají představování (např. To je Táňa. Je jí 12 let. Bydlí v Pardubicích a chodí do 6. C.) • vyhledá informace v jednoduchém formuláři a vyhledá informace a klíčová slova v krátkém textu

- ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: *i/y* po tvrdých a měkkých souhláskách *i* po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech
- ČJL-5-2-08 píše správně *i/y* ve slovech po obojetných souhláskách

i y

Vážený pane Rozraz_ _le, Váš syn Kaz_ _m chodí do škol moc
brz_ _, hroz_ _vě na mě z_ _rá a při fyz_ _ce drze z_ _vá. Navíc se tváří
přez_ _ravě a tvrdí, že od z_ _třka ho mám naz_ _vat kamz_ _kem. A

- Všechna cvičení/testy/úkoly musí obsahovat jednoduchou slovní zásobu
- Vynecháváme „chytáky“

Test - příbuzná slova

PŘÍBUZNÁ SLOVA:

ozývat

ruzyňské

jazykověda

jazykový

cizojazyčný

dvojazyčný

jazyček

vyzývat

vzývat

brzy	jazyk	nazývat se	Ruzyně

Dějepis 2. stupeň

D-9-5-06 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek

Ukázka na učivu Baroko

3. BAROKO

Vyjmenujte umělecké slohy, které jste dosud poznali. Pomohou vám jejich začáteční písmena: r... g... r...

Po bitvě na Bílé hoře (v 1. polovině 17. století) se do našich zemí rozšířil nový **umělecký a stavební sloh – baroko**. V barokním slohu se stavěly hlavně **církevní stavby – kostely, kaple, kláštery**. Umělci je zdobili sochami andělů a svatých a malbami na stěnách i stropech. Při výzdobě se hojně využívaly drahé materiály – mramor, zlato a stříbro.

Šlechtici si pořizovali nové **barokní zámky** nebo přestavovali původní renesanční zámky do barokního slohu. Ve městech vyrostly **barokní domy a radnice**. Uprostřed náměstí se stavěly **kašny a morové sloupy**. Ty vznikaly jako poděkování místních obyvatel za překonání nebezpečné nemoci – moru, či ochranu před ní. Právě z doby baroka se u nás dochovalo **nejvíce staveb a uměleckých památek**.

Z V pozdější době – během 19. století – se v Českých zemích stavěly venkovské domy ve stylu napodobujícím baroko. Užívá se pro ně označení **selské baroko**. Nejvíce takových domů se dochovalo v Jihočeském kraji.

I Udělejte si ve třídě výstavku pohlednic a fotografií českých a moravských zámků postavených v renesančním a barokním slohu. Porovnejte jejich vzhled.

barokní kostel
(kostel sv. Mikuláše, Praha)

barokní morový sloup
(sloup Nejsvětější Trojice, Olomouc)

barokní zámek (Jaroměřice nad Rokytnou)

MÓDA V DOBĚ BAROKA

Jak se lidé v době baroka oblékali? Mužské i ženské šaty bohatých lidí byly zdobené **krajkami**. Mužský oděv připomínal vojenskou uniformu. Lidé z bohatších vrstev nosili během dne **paruku**.

Prostí lidé nosili jednoduchý oděv nebo kroj. V neděli si oblékali lepší sváteční oblečení. Svůj oděv si většinou zhotovovali sami.

barokní oděv vyšších vrstev

I Prohlédněte si obrázky barokního oblečení. Myslete si, že byl tehdejší oděv praktický a pohodlný?

Z K dobré výchově patřilo v této době umění hrát alespoň na jeden hudební nástroj. V bohatých rodinách byly v módě domácí koncerty.

Zopakujte si:

1. Kdo patřil mezi poddané a proč se tak částí obyvatel Českých zemí říkalo?
2. Vysvětlíte, co byla robota a co nevolnictví.
3. Co víte o školní docházce na začátku novověku?
4. Jaké stavby jsou typické pro baroko?

Stanovím klíčovou slovní zásobu: chrám, kostel, kaple, baroko, kašny, sloupy, krajky, paruky, šlechtici, radnice.

Baroko – krásné umění a historická architektura

Baroko je krásné období v umění a architektuře. V tomto období byly postaveny nádherné **chrámy, kostely a kaple**. Tyto budovy měly mnoho zdobení a vysoké věže.

Ve městě můžeme vidět také **kašny a sloupy**. Kašny mají vodu, která stříká, a vypadají nádherně. Sloupy jsou velké a mají mnoho ozdob.

V barokním období byly módní **krajky a paruky**. Šlechtici nosili velmi krásné šaty a měli hodně ozdob na sobě.

V městském centru je také **radnice**, která má vysokou věž. Radnice byla místo, kde se řídily věci ve městě.

Baroko bylo opravdu úžasné období a stojí za to se na něj podívat a poznat jeho krásu.

Test z baroka (ověření)

Jaké budovy byly postaveny v období baroka?

- a) Hrad, dům, most
- b) Chrám, kostel, kaple

Co můžeme vidět ve městě barokního období?

- a) Velké fontány
- b) Kašny, sloupy

Co bylo módní v barokním období?

- a) Džíny a trička
- b) Krajky a paruky

Kdo nosil krásné šaty a hodně ozdob v baroku?

- a) Učitelé
- b) Šlechtici

Co byla radnice v městě?

- a) Místo, kde se hrály hry
- b) Místo, kde se řídily věci ve městě

Standard základního vzdělávání

Vzdělávací obor	Dějepis
Ročník	9.
Tematický okruh	5. Objevy a dobývání. Počátky nové doby
Očekávaný výstup RVP ZV	D-9-5-07 Žák rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek
Indikátory	1. žák uvede příklady kulturních stylů v 16 -18. století v Evropě a v českých zemích 2. žák ukáže na příkladech jejich podstatné znaky 3. žák uvede příklady jednotlivých kulturních stylů v 16.-18. století v místním regionu

Ilustrativní úloha

Přiřaď a zapiš do tabulky k vyobrazeným stavebním kulturním památkám (A – C) odpovídající umělecký styl (kulturní sloh, 1 – 3):

A)

B)

C)

1) klasicismus, 2) baroko , 3) renesance

Hodnocení

O CO SE LEGISLATIVNĚ OPŘÍT PŘI HODNOCENÍ VÍCEJAZYČNÝCH ŽÁKŮ?

Vyhláška č. 48/2005 Sb. §15 odst. 6

V případě hodnocení žáků cizinců, kteří plní v České republice povinnou školní docházku, se úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost podle odstavců 2 a 4, která ovlivňuje jejich výkon.

To znamená, že při hodnocení vícejazyčných žáků a žákyně v jakémkoliv předmětu přihlížíme k úrovni jejich jazyka.

Přijde vám hodnocení vícejazyčných dětí (ne)spravedlivé?

1 ZADÁM ÚKOL, KTERÝ JE SPLNITELNÝ.

2 FORMULUJI KRITÉRIA.

Jazyková úroveň	Jazyková vybavenost	Výstup
A0-A2		
B1-B2		
Rodilý mluvčí		

3 HODNOTÍM VÝSTUP, KTERÝ U KAŽDÉHO MŮŽE VYPADAT JINAK.

VÝBORNĚ!
OBA JSTE ZADANÝ ÚKOL SPLNILI.

Co dál?

- metodická podpora: [Kontakty - rozcestník | Inkluzivní škola \(inkluzivniskola.cz\)](https://www.inkluzivniskola.cz)
- semináře/webináře
- [Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou | Zapojmevsechny.cz \(zapojmevsechny.cz\)](https://www.zapojmevsechny.cz)
- uzpůsobené materiály:
 - pracovní listy
 - učebnice - např. Levou zadní II

Děkujeme za pozornost!